J. van Baal
P. van Emst
H. Benda
S. van der Wal
J. Valkhoff
D. van Eck
R. Wassing
C. Holt
H. Nevermann
K. Burridge
E. Wittermans
A. Lind
W. Buschkens
F. Cancian
Jaarverslag 1969

In: Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde 126 (1970), no: 2, Leiden, 279-288

This PDF-file was downloaded from <http://www.kitlv-journals.nl>

JAARVERSLAG 1969

VAN HET

KONINKLIJK INSTITUUT VOOR TAAL-, LAND- EN VOLKENKUNDE

Overeenkomstig de verwachtingen gaf het Instituut in het verslagjaar een ongekennde groei te zien. Op twee punten vooral kwamen de uitbreidingsplannen tot verdere realisering: de vertegenwoordiging te Djakarta kwam tot stand en de halverwege het vorige jaar opgerichte afdeling Documentatie Modern Indonesië werd uitgebouwd.

Dr. J. J. Ras bracht van 20 januari tot 15 maart een oriëntatie-bezoek aan Indonesië met het doel de concrete mogelijkheden voor het vestigen van een wetenschappelijke vertegenwoordiging te Djakarta te onderzoeken. Uit het uitvoerig overleg dat hij met de leiding van de L.I.P.I., de Indonesische Akademie van Wetenschappen, aldaar voerde, resulteerde een overeenkomst van samenwerking tussen beide instellingen, welke als een affiliatie is geconcipieerd. In deze samenwerking zal speciaal aandacht worden besteed aan voorbereiding van projecten van onderzoek, bevordering van samenwerking tussen instellingen in Nederland en Indonesië, stimulering van de publikatie van wetenschappelijk materiaal en van resultaten van onderzoek, vergroting van de verspreiding van wetenschappelijke publikaties in Indonesië, doorzending van informatiemateriaal naar Indonesische wetenschappelijke instellingen of onderzoekers, en verzameling van wetenschappelijke publikaties in Indonesië, dit alles voor zover het betreft de sociale en geesteswetenschappen. Deze overeenkomst van samenwerking, die uitdrukkelijk in het kader van het Cultureel Akkoord tussen de Republiek Indonesië en het Koninkrijk der Nederlanden is geplaatst, werd op 8 maart te Djakarta getekend door de Vice-voorzitter voor het gebied der sociale wetenschappen en humaniora van de L.I.P.I. enerzijds en de Ondervoorzitter van het Koninklijk Instituut anderzijds.

Op grond van deze overeenkomst, die mede de goedkeuring van het Departement van Buitenlandse Zaken van Indonesië verwierf, werden Dr. J. J. Ras en Drs. A. C. M. Peeters tot instituutsvetegenwoordigers benoemd. Zij vertrokken op resp. 19 april en 31 mei met hun gezinnen naar Djakarta.

Met grote welwillendheid stelde de L.I.P.I. aan de vertegenwoordiging kantoorruimte ter beschikking in het gebouw, Medan Merdeka Selatan No. 11, van het Nationaal Instituut voor Cultuuronderzoek (L.R.K.N.), de onder de L.I.P.I. ressorterende instelling waarmee de Instituutsvertegenwoordiging speciaal verbonden is. Bovendien kwam kantoor- en opslagruimte beschikbaar bij de woning van het hoofd der vertegenwoordiging aan de Djalan Danau Tondano No. 9. Ook in andere opzichten slaagde Dr. Ras er volkomen in de vertegenwoordiging de nodige materiële en administratieve basis te verschaffen. Hij onderzocht daarbij van vele zijden medewerking en kon dankbaar gebruik maken van de adviezen van de Commissaris, Drs. Mangkudilaga, die q.q. algemeen adviseur van de vertegenwoordiging is. Enige Indonesische medewerkers werden op part-time basis in dienst genomen, en mede daardoor was Drs. Peeters in staat een organisatie op te bouwen voor de acquisitie van in Indonesië verschenen publikaties. Reeds vele honderden nog niet in Nederland aanwezige publikaties en periodieken werden door hem en zijn medewerkers aangeschaft, voorlopig gecatalogiseerd en voor verzending gereed gemaakt.

Tegen het eind van het jaar kon bovendien een begin gemaakt worden met de concretisering van de samenwerking, doordat in enige door de L.I.P.I. en de Instituutsvertegenwoordiging belegde vergaderingen een groot vertaalproject werd opgesteld, waarin voornamelijk Nederlandse vakliteratuur over Indonesië op verschillende terreinen van wetenschap in het Indonesisch vertaald en voor publikatie gereed gemaakt zal worden door en onder leiding van Indonesische deskundigen. Nog in het verslagjaar verleende het Bestuur machtiging tot het ten uitvoer brengen van een proefproject in 1970. Realisering van het gehele project — die overigens afhankelijk is van het beschikbaar komen van de nodige fondsen —, zal een belangrijke bijdrage kunnen vormen tot de leniging van de grote behoefte aan wetenschappelijke literatuur in Indonesië.

De nieuwe afdeling Documentatie Modern Indonesië bereikte onder leiding van Drs. Karni geleidelijk de voorziene personeelssterkte en kon ook, na enige interne verhuizingen, de nodige werkruimten in gebruik nemen, nadat een deel van de opgeslagen voorraad edita uit Leiden naar de Riouwstraat in Den Haag was overgebracht. In de hierdoor vrijgekomen ruimte werden onder toezicht van de Rijksgebouwendienst de nodige tussenmuren geplaatst. Zo konden geleidelijk de verschillende projecten van de afdeling worden geëntameerd of verder voorbereid. Ten behoeve van de samenstelling van een Centrale Catalogus van Indonesiana in Nederland werden regelmatig gegevens uit catalogi en

boekenlijsten van andere bibliotheken verzameld en in één systeem verwerkt. Op grond van acht regelmatig binnenkomende Indonesische dagbladen wordt een Indonesische persdocumentatie naar geselecteerde onderwerpen bijgehouden. Ook uit Nederlandse en andere Westerse dag- en weekbladen worden artikelen betreffende Indonesië verzameld. De gehele kranten- en persdocumentatie over Indonesië na 1945, zowel die in het Instituut reeds aanwezig was als die nieuw verworven en — gedeeltelijk op microfilm — aangeschaft is, werd systematisch geordend in één ruimte bijeengebracht.

Er wordt voorts regelmatig contact onderhouden met de acquisitie in Djakarta en de uit Indonesië binnenkomende publikaties worden door de bibliothecaresse van de afdeling gecatalogiseerd.

Ter voorbereiding van het gezamenlijk met de Inter Documentation Company opgestelde microficheproject bracht Drs. Karni gedurende de maand maart een bezoek aan de bibliotheek van Cornell University in de Verenigde Staten om de in de Wason Collection van die bibliotheek aanwezige Indonesische periodieken, regeringspublicaties en monografieën die in de opeenvolgende fasen van het project gefilmd zullen worden, te selecteren en de omvang daarvan vast te stellen. Op grond van deze gegevens werd een "Checklist 1969 Joint Microfiche Project Indonesia" betreffende de in het eerste jaar te microficheren Indonesische periodieken samengesteld, die door Inter Documentation Company werd gepubliceerd en door het Instituut met een begeleidend schrijven aan een groot aantal buitenlandse bibliotheken en instellingen toegezonden. Deze actie had tot resultaat dat tegen het eind van het jaar het vereiste minimum aantal van vier instellingen zich had verbonden de volledige set van in het project te produceren microfiches af te nemen, zodat daardoor het project met ingang van 1970 van start zal kunnen gaan.

Voorts werd door de afdeling D.M.I. de publikatie voorbereid van een documentatieblad, waarin een rubriek met in het Engels gestelde excerpten van geselecteerde recente tijdschriftartikelen en een aanwinstenlijst van boeken over Indonesië zullen worden opgenomen. Een aantal deskundigen op verschillend gebied werd bereid gevonden aan het blad mede te werken door het leveren van excerpten.

Naast de bovengenoemde activiteiten van de Vertegenwoordiging in Djakarta en de afdeling Documentatie Modern Indonesië besloot het Bestuur ook het onderzoek op het terrein der Indonesische studiën te stimuleren en stelde daartoe een stipendium beschikbaar waardoor een jong afgestudeerde enige jaren in de gelegenheid zal zijn zich on-

belemmerd te wijden aan het voorbereiden en schrijven van een dissertatie over een onderwerp dat op Indonesië betrekking heeft. De stipendiaat zal hiervoor tijdelijk in dienst treden van het Instituut in de rang van adjunct wetenschappelijk ambtenaar en dit dienstverband zal bij gunstige resultaten telkens voor een jaar verlengbaar zijn tot een maximum van drie jaar. De gegevens betreffende dit stipendium werden per circulaire aan instellingen en faculteiten bekend gemaakt en het Bestuur wees een commissie uit zijn midden aan om de aanvragen te beoordelen.

Begunstigers en leden.

Beschermvrouwe is H.M. de Koningin.

Op 2 februari overleed het erelid Dr. A. N. J. Thomassen à Thuessink van der Hoop, op 25 juni het erelid Prof. dr. V. E. Korn en op 2 oktober het erelid Prof. George Coedès (Parijs). Een in Memoriam Dr. A. N. J. Th. à Th. van der Hoop is gepubliceerd in de 4e aflevering van Deel 125 der Bijdragen.

Overzicht van het aantal leden op 31 december 1969:

	Nederland	Suriname	en Antillen	Buitenland	Indonesië	Malaya	Australië	Totaal 1969	Totaal 1968
Ereleden	5			1				6	9
Corresp. leden . . .	2	1		1				4	5
	Contr. in Nederland				Contr. aan vert.				
Donateurs	4			1				5	5
Gewone leden . . .	228	4		131	278	27	30	698	647
Contrib. instellingen	26	3		6	20	7	1	63	61
Student-leden . . .	75					2	1	78	74
Totaal 1969	340	8		140	298	36	32	854	
Totaal 1968	316	8		131	281	38	27		801

Bestuur.

Aan de beurt van aftreden waren Mevr. Prof. dr. E. M. A. A. J. Allard en de heer Dr. J. L. Swellengrebel. Bij acclamatie werden tijdens

de algemene vergadering de heren Drs. A. Jonkers, Dr. P. H. Pott, Dr. G. van den Steenhoven en Drs. J. D. Thijs tot nieuwe bestuursleden gekozen.

In het verslagjaar was het Bestuur derhalve als volgt samengesteld: Prof. dr. A. Teeuw, voorzitter; Prof. dr. H. G. Schulte Nordholt, ondervoorzitter; Mr. L. W. Sluyterman van Loo, eerste penningmeester; Dr. P. J. van Leeuwen, tweede penningmeester; Dr. J. C. Anceaux, Prof. dr. J. van Baal, Prof. dr. J. Ensink, Drs. A. Jonkers, Dr. P. H. Pott, Prof. dr. J. D. Speckmann, Dr. G. van den Steenhoven, Drs. J. D. Thijs, Prof. dr. E. M. Uhlenbeck, Dr. P. Voorhoeve en Prof. dr. S. L. van der Wal.

Algemeen secretaris volgens art. 12 al. 2 van de Statuten was Dr. J. Noorduyn.

Commissies.

Tot lid van de Redactie-Commissie werd benoemd Dr. S. Kooyman.

Personeel.

Als medewerksters van Drs. R. Nieuwenhuys werden aangesteld Mej. M. F. Boden (per 1 februari) en Mej. D. B. M. Buur (per 1 juli), laatstgenoemde als opvolgster van dhr. M. H. J. Rugebregt die op 14 februari plotseling overleed.

Bij de Bibliotheek nam dhr. A. Bongers per 22 september ontslag. In verband hiermee werd Mej. C. J. M. Berkvens per 1 september benoemd tot leeszaal-assistente.

Bij de afdeling Documentatie Modern Indonesië werden benoemd Mevr. M. F. Stolte-Hoedt als secretaresse (per 1 januari), Mevr. F. C. Pattipilohy als bibliothecaresse-documentaliste (per 24 april) en de heren W. van de Merwe en H. Veenbaas als kandidaats-assistenten (per 1 februari).

Per 15 april nam dhr. H. G. A. M. Kriek ontslag als hoofd van de administratie. Hij werd per 1 mei opgevolgd door dhr. P. C. de Spaey.

Met ingang van 1 juni werd dhr. J. J. Guldemonnd aangesteld als technicus.

Als hoofd van de Vertegenwoordiging in Indonesië werd per 1 april benoemd Dr. J. J. Ras. Met ingang van 20 maart werd Drs. A. C. M. Peeters benoemd tot hoofd van de acquisitie in Indonesië.

Het aantal personeelsleden bedroeg in totaal 20, waarvan 18 in Nederland en 2 in Indonesië.

Commissarissen.

Prof. dr. T. Wittermans trad af als commissaris in Hawaïi. Er werd besloten voorlopig geen opvolger te benoemen.

Vergaderingen.

De algemene vergadering werd gehouden op zaterdag 29 maart, des namiddags te 14.30 uur. Op voorstel van de kas-commissie, bestaande uit de heren W. A. Luitwieler en R. Roolvink, werd in deze vergadering aan de penningmeesters volledig acquit en décharge verleend voor hun beheer over het boekjaar 1968.

Na de pauze hield Dr. J. J. Ras een voordracht over zijn "Ervaringen tijdens een oriëntatie-bezoek aan Indonesië", waarin hij op levendige wijze de indrukken schetste, die hij op Java, na een afwezigheid van 15 jaar, van het huidige Indonesië had ontvangen: het enorm uitgegroeide Djakarta met zijn moderne urbanisatieproblemen; de openheid en hartelijkheid waarmee iedereen hem tegemoet getreden was; maar ook de onvoorstelbare problemen waarmee ieder te kampen heeft zowel in het openbare leven als in de privésfeer en niet het minst in het wetenschappelijk onderwijs. De geanimeerde discussie die op deze voordracht volgde, had voornamelijk betrekking op de situatie van het hoger onderwijs in Indonesië.

Bestuursvergaderingen werden gehouden op 15 februari, 29 maart, 31 mei, 20 september, 25 oktober en 20 december.

Bibliotheek.

In de verslagperiode werden weer enige noodzakelijke vernieuwingen aangebracht. De administratie van de lopende tijdschriften werd uit de onbevredigende "rolboeken" overgebracht in een modern vlakliggend kaartstelsel dat is ondergebracht in een kast met vaste, uittrekbare panelen. Hierdoor is een blijvende overzichtelijkheid en een constante alfabetische rangschikking, ook na invoeging van nieuwe titels, gewaarborgd.

In het boekenmagazijn werden 16 nieuwe kasten bijgeplaatst en in gebruik genomen, waardoor voor de eerstkomende jaren plaatsruimte is verkregen voor de aanwinsten in kwarto-formaat. Voorts is een begin gemaakt met de restauratie van de zgn. oude boekerij, waar vernieuwing van verbleekte signatuurnummers, versteviging of herstel van banden etc. dringend vereist is. Voorlopig is hiervoor een tijdelijke kracht aangesteld voor 2 middagen per week.

De stijging van het bibliotheekgebruik hield ook dit jaar aan, zij het

in iets mindere mate dan in de voorgaande jaren. Het aantal bezoekers van de leeszaal bedroeg 4.539 (vorig jaar 3.775); het aantal uitleningen 2.495 (vorig jaar 2.192). Er werden 108 niet-leden geïntroduceerd (vorig jaar 129).

Het aantal in het journaal ingeschreven aanwinsten bedroeg 1.985 (vorig jaar 1.962), waaronder 434 boeken uit Indonesië en 165 uit Malaysia, 1 kaart, 1 aanwinst voor de verzameling Westerse handschriften en 2 voor die der Oosterse handschriften. Deze laatste bevatten resp. een copie van een Kisah Prang Malaka in het Atjehs en een Javaanse levensbeschrijving van een Chinese familie uit de negentiende eeuw.

De volgende personen en instellingen verrijkten de bibliotheek met zeer gewaardeerde schenkingen:

J. B. Avé, J. Bastin, D. E. Blajan, E. J. van Donzel, G. W. J. Drewes, C. van Dijk, J. M. Echols, J. Ensink, H. J. de Graaf, J. J. Guldemon, M. L. van Ham, Han Bing Siong, J. van Hauwingen, A. Haverkamp, R. J. P. van Hoorn, A. F. P. Hulsewé, Ismail Hussein, F. G. P. Jaquet, P. E. de Josselin de Jong, R. S. Karni, F. A. E. Koekebakker, Kosim Adisapoetra, J. de Loos-Haaxman, C. C. MacKnight, H. L. de Mink, H. J. van Mook, M. P. M. Muskens, F. H. van Naerssen, G. A. Nagelkerke, R. van Niel, R. Nieuwenhuys, C. Ouwehand, J. Prins, W. Raven, R. A. Römer, R. Roolvink, Sartono Kartodirdjo, C. W. Schüller, H. G. Schulte Nordholt, G. van den Steenhoven, A. Teeuw, E. M. Uhlenbeck, P. Voorhoeve, V. A. Zharuv.

Algemeen pensioenfonds van de Ned. Antillen, Algemene Bank Nederland, Ambassade van Indonesië, Antropologisch Sociologisch Centrum Amsterdam, Aramco, De Arbeiderspers, Bestuurscollege van het eilandgebied Bonaire, Bibl. en Documentatie school Amsterdam, Embassy of India, Embassy of Japan, Embassy of Indonesia Washington, Embassy of Pakistan, Hakluyt Society, Hoge Raad der Nederlanden, Inter-university Southeast Asia, Kabinet van de Vice-Minister President, Kon. Java-China Paket lijnen, Kon. Huisarchief, Kon. Ned. Akad. v. Wetenschappen, Kon. Ned. Petroleum Mij., Kon. Ned. Stoomboot Mij., Kon. Rotterdamsche Lloyd, Landbouwproefstation Suriname, Maritiem Museum „Prins Hendrik” Rotterdam, Melbourne University Press, Min. Cultuur Recr. en Maatschappelijk Werk, Missiehuis Breda, Museum für Völkerkunde Leipzig, Museum voor Land en Volkenkunde Rotterdam, Ned. Ambassade te Kuala Lumpur, Ned. Organisatie voor Zuiver-Wetenschappelijk Onderzoek, Postspaarbank van de Nederl.

Antillen, Raad van Bestuur Internatio, Rautenstrauch-Joest-Museum, Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie, Rijksmuseum voor Volkenkunde Leiden, Saint Louis University, Stichting tot bevordering van Investerings in Suriname, Stichting Culturele Samenwerking Suriname en de Ned. Antillen, Stichting der Ned. Universiteiten en Hoge Scholen, Stichting voor de Ontwikkeling van Machinale Landbouw in Suriname, Summer Inst. of Linguistics, Unilever Rotterdam, United Nations, U.S. Embassy Djakarta, Universiteits Bibliotheek Utrecht, Verenigde H.V.A. Maatschappijen, Zustertramwegen op Java.

Publikaties.

Van de *Bijdragen tot de taal-, land- en volkenkunde* verschenen de afleveringen 4 van deel 124 en 1, 2 en 3 van deel 125. De 1e aflevering van deel 125 werd, evenals in voorgaande jaren, als *Antropologica XI* gepubliceerd in samenwerking met de sectie Culturele Anthropologie van het Nederlands Genootschap voor Anthropologie.

Van de 21 artikelen die in deel 125 van de *Bijdragen* zijn opgenomen, zijn er 17 in het Engels en 4 in het Nederlands geschreven. Daarvan handelen er 10 over cultureel-anthropologische, 4 over literair-filologische en 3 over historische onderwerpen; er is 1 artikel over linguïstiek, 1 over statistiek, 1 over archaeologie, terwijl 1 artikel een *In Memoriam* is. Dit deel bevat verder 51 boekbesprekingen en 5 korte mededelingen.

In de reeks *Verhandelingen* verschenen de delen:

56. J. J. Steltenpool, *Ekagi-Dutch-English-Indonesian Dictionary*, IV, 269 pp.

Het *Ekagi*, vroeger ook *Kapauku* genaamd, wordt door ongeveer 60.000 mensen gesproken in het gebied rond de Wisselmeren in de centrale hoogvlakte van westelijk Nieuw-Guinea. In dit woordenboek, dat ongeveer 4.000 grondwoorden en werkwoordsvormen met hun praefixen en suffixen bevat, is het *Tigidialect* als standaardvorm van de taal beschouwd.

57. A. Ploeg, *Government in Wanggulam*, XI, 216 pp.

De *Wanggulam* vormen een groep van ongeveer 500 personen die behoren tot de *Mbogoga Dani* in westelijk Nieuw-Guinea. De auteur beschrijft verschillende aspecten van de traditionele cultuur der *Wanggulam*, die vanaf 1960 snel veranderde onder invloed van het christendom.

58. Teodoro A. Llamzon, S.J., A Subgrouping of Nine Philippine Languages. Preface by J. C. Anceaux, IX, 128 pp.

Deze studie is een poging de verwantschap tussen negen Filippijnse talen, nl. Ilocano, Kankanay, Ibanag, Ifugao, Tagalog, Bicol, Hiligaymon, Samar-Leyte en Cebuano nader te bepalen. Op grond van uitvoerig fonologisch, morfologisch en lexicologisch materiaal komt de auteur tot een verdeling in twee groepen.

In de *Bibliotheca Indonesica* verschenen de delen:

2. Hikajat Andaken Penurat, edited and translated by S. O. Robson. V, 147 pp.

Deze romance is een der versies van het verhaal van prins Radén Andakén. Penurat en zijn geliefde Kén Tambuhan. In zijn inleiding bespreekt de auteur de plaats die dit verhaal in de Maleise literatuur inneemt.

3. Śiwarātrikalpa of Mpu Tanakuñ. An Old Javanese poem, its Indian source and Balinese illustrations by A. Teeuw, S. O. Robson, Th. P. Galestin, P. J. Worsley, P. J. Zoetmulder. XI, 338 pp.

Mpu Tanakuñ, een Javaans dichter uit de 15e eeuw, schreef een didactische *kakawin* over het louteringsritueel dat in Zuid-Indië bekend is als "De Nacht van śiwa". Ritueel en gedicht bleven op Bali bewaard en vormden een bron van inspiratie voor Balise kunstenaars. De inleiding behandelt de verschillende aspecten van de *kakawin* en bevat een appendix over de periode waarin de auteur leefde. Deze uitgave bevat verder de oud-Javaanse en de Sanskrit tekst, met Engelse vertaling en glossarium, en een uitvoerige beschrijving van Balise illustraties die in het werk zijn afgedrukt.

Werkzaamheden Drs. Nieuwenhuys.

De bestaande werkzaamheden van acquisitie, documentatie en het samenstellen van een handboek over de Indische letterkunde vonden regelmatig voortgang. Door het overlijden van de heer Rugebregt trad echter enige tijdelijke stagnatie op en bleek daarna een herziening van de verdeling der werkzaamheden nodig. Mej. Buur is nu belast met bronnenonderzoek voor zover dit het gedrukt materiaal betreft, de heer Jaquet zette zijn beschrijving van Indische bronnen 1816-1940 voort voorzover dit archieven betreft. Hij hield zich voornamelijk bezig met de collecties en archieven berustende in het Algemeen Rijksarchief te Den Haag. In april werd bovendien een tweede, uitvoeriger vragenlijst

verzonden aan ca. 90 instellingen die over "Indische archieven" beschikken, en van practisch alle werden de vragen beantwoord terugontvangen.

Financiën.

De begroting voor 1969 sloot met een raming van f 842.300,— aan inkomsten (waarvan f 238.000,— en 500.000,— aan rijkssubsidie) en een zelfde bedrag aan uitgaven.

De exploitatie-rekening vertoont een uitgaventotaal van f 700.229,46 en een bedrag aan eigen inkomsten van f 118.600,23 zodat niet het gehele bedrag aan rijkssubsidie nodig zal zijn. Het achterblijven van de uitgaven bij het in de begroting geraamde bedrag vindt zijn oorzaak in de omstandigheid, dat de activiteiten van de vertegenwoordiging in Indonesië en van de nieuwe afdeling Documentatie Modern Indonesië in 1969 geleidelijk op gang zijn gekomen.

De uitgaven kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Salarissen en tijd. assistentie	f 378.941,66
Bureau- en reiskosten	„ 94.762,38
Huisvestingskosten	„ 69.309,93
Kosten bibliotheek	„ 68.292,84
Kosten publikaties	„ 88.922,65

De Algemeen Secretaris